IJNRD.ORG ISSN : 2456-4184
INTERNATIONAL JOURNAL OF NOVEL RESEARCH AND DEVELOPMENT (IJNRD) | IJNRD.ORG
An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

অসমীয়া মহিলা কবিৰ কবিতাত মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদী ঃ এটি বিশ্লেষণ

নিকুমণি দাস
প্ৰাক্তন ছাত্ৰী
অসমীয়া বিভাগ
কটন বিশ্ববিদ্যালয়, গুৱাহাটী, অসম, ভাৰত

সাৰাংশ ঃ ভাৰতীয় ধাৰ্মিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক ইতিহাসত পুৰাণ 'মহাভাৰত'ৰ এক সুকীয়া আসন আছে। মহাভাৰতৰ কাহিনীয়ে যিদৰে সমগ্ৰ ভাৰতবাসীৰ মন.প্ৰাণ আলোড়িত কৰে ঠিক তেনেদৰে মহাভাৰতৰ চৰিত্ৰসমূহৰ বৈশিষ্ট্যইও পাঠকৰ মন.মগজু প্ৰভাৱিত কৰে। মহাভাৰতৰ অন্যান্য বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ চৰিত্ৰসমূহৰ ভিতৰত এটি অন্যতম বিশিষ্ট চৰিত্ৰ হৈছে 'দ্ৰৌপদী'। দ্ৰৌপদীৰ বৈচিত্ৰ্যময় জীৱনগাঁথাই সকলোৰে মন চৰিত্ৰটিৰ প্ৰতি গভীৰভাৱে আকৰ্ষিত কৰে। দ্ৰৌপদীৰ এনে বিচিত্ৰ চৰিত্ৰৰ প্ৰতি অসমীয়া কবি.সাহিত্যিকসকলৰ মন.মগজুতো কৌতুহল পৰিলক্ষিত হয় আৰু এনে কৌতুহলে এই নাৰী চৰিত্ৰটিক অনন্য ৰূপত অসমীয়া সাহিত্যত ৰূপায়িতও কৰি তুলিছে। মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ 'দ্ৰৌপদী'ৰ জীৱন তথা সমস্যাক অসমীয়া কাব্যসাহিত্যত প্ৰতিভাত কৰি তোলা মহিলা কবিসকলৰ ভিতৰত নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, কৰবী ডেকা হাজৰিকা আৰু তোষপ্ৰভা কলিতা অন্যতম। এই তিনিওগৰাকী কবিৰ কবিতাত নৱ দৃষ্টিভঙ্গীৰে দ্ৰৌপদীৰ জীৱন অথবা 'দ্ৰৌপদী' চৰিত্ৰটিৰ সুন্দৰ বিশ্লেষণ প্ৰকাশিত হৈছে। এই বিশ্লেষণে মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰটিক আৰু অধিক সূক্ষ্মদৃষ্টিৰে অনুধাৱন কৰিবলৈ পাঠক সমাজক আগ্ৰহী তথা উৎসাহিত কৰিব।

মূখ্য শব্দ ঃ অসমীয়া মহিলা কবি, মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ, দ্ৰৌপদী, নাৰীৰ মনোজগত, পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থা

বিষয়ৰ পৰিচয় ঃ অসমীয়া কাব্য সাহিত্যৰ সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ ইতিহাসত মহিলা কবিসকলৰ অৱদান অতুলনীয়। বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ ভাৱ, বিষয়বস্তু তথা বিশিষ্ট শৈলীৰে কাব্য ৰচনা কৰা মহিলা কবিসকলৰ ভিতৰত নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, তোষপ্ৰভা কলিতা তথা কৰবী ডেকা হাজৰিকা অন্যতম। বিবিন্ন বিষয়বস্তুৰ সমাহাৰ ঘটা তিনিওগৰাকী কবিৰ কবিতাত মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ 'দ্ৰৌপদী'ও বিষয়বস্তু হিচাপে ধৰা দিছে। মহাভাৰতৰ এই বিশেষ নাৰী চৰিত্ৰটি কবি. সাহিত্যিকসকলৰ প্ৰতি অনন্য কৌতুহলৰ কেন্দ্ৰ হৈ আহিছে। মহাভাৰতৰ দৰে যুদ্ধ সৃষ্টিৰ অন্তৰালত এই নাৰীচৰিত্ৰটিৰ ভূমিকা অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। তাৰোপৰি সৰ্বজনবিদিত দ্ৰৌপদীৰ যি অপমান, লাঞ্ছনা সিয়ে সকলোৰে মনোজগতত চৰিত্ৰটিৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীলতা আৰু সেই লাঞ্ছনাৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিশোধৰ ভাবো নজগোৱাকৈ নাথাকে। দ্ৰৌপদীৰ এনে বৈচিত্ৰময় জীৱনৰ ঘটনা, পৰিঘটনাক তথা চৰিত্ৰটিৰ মনোজগতৰ ভাৱ.কল্পনাক তিনিওগৰাকী মহিলা কবিয়ে কাব্যৰ বিষয়বস্তু হিচাপে গ্ৰহণ কৰি তাৰ বৰ্ণনা কৰিছে। মহাভাৰতীয় এই চৰিত্ৰটিক অৱলম্বন কৰি কবি তিনিগৰাকীয়ে নাৰীৰ চিৰৰহস্যময় মনোজগতত প্ৰৱেশ কৰি সেই ৰহস্যক উদ্‌ঘাটন কৰাৰ প্ৰয়াস কৰাৰ লগতে পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীসমাজৰ দুখ.দুৰ্গতি আৰু তাৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদৰ ভাবক নিজা নিজা কবিতাৰ মাধ্যমেৰে প্ৰকাশ্যমান কৰি তুলিছে।

অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা ঃ মহাভাৰতৰ চৰিত্ৰমূহৰ ভিতৰত 'দ্ৰৌপদী' সুকীয়া বৈশিষ্ট্যৰে মহীয়ান এটি নাৰী চৰিত্ৰ। সাহসী সিদ্ধান্ত, বাকপটুতা, তথা অন্যায়.অবিচাৰৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদী স্থিতিৰে দ্ৰৌপদী অসাধাৰণ ব্যাক্তিত্বৰ অধিকাৰী। দ্ৰৌপদীৰ জীৱনত ঘটা কিছুমান ঘটনা আৰু তেনে ঘটনাৰ প্ৰতি তেওঁৰ প্ৰতিক্ৰিয়া আদিয়ে চৰিত্ৰটিক কৌতুহলৰ কেন্দ্ৰ কৰি তোলে। মহাভাৰতৰ এনে চৰিত্ৰটিৰ বিভিন্ন দিশক অসমীয়া বিশিষ্ট তিনিগৰাকী মহিলা কবি নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, তোষপ্ৰভা কলিতা আৰু কৰবী ডেকা হাজৰিকাই নিজা নিজা কাব্যসৃষ্টিত স্থান দিছে। এইক্ষেত্ৰত এই তিনিওগৰাকী কবিয়ে কিদৰে মহাভাৰতৰ এই বিশিষ্ট নাৰী চৰিত্ৰটিক নিজস্ব সৃষ্টিৰ মাজত ৰূপায়ন কৰিছে সেই সম্পৰ্কীয় অধ্যয়নৰ বাবে এই অধ্যয়নটিৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে।

অধ্যয়নৰ পদ্ধতি ঃ – অসমীয়া মহিলা কবিৰ কবিতাত মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ “দ্ৰৌপদী” ঃ এটি বিশ্লেষণ– শীৰ্ষক গৱেষণামূলক প্ৰবন্ধটি প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতিৰ সহায় লোৱা হৈছে৷

মূল আলোচ্য বিষয় ঃ অসমীয়া সৃষ্টিশীল সাহিত্যত পুৰুষৰ সমান্তৰালকৈ মহিলাসকলৰ অৱদানো অতুলনীয়৷ সাহিত্যৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত মহিলাই স্বকীয় প্ৰতিভাৰে উজ্বলি উঠিছে তথা অসমীয়া সাহিত্যকো ন.ন ভাৱ.চিন্তাৰ দ্বাৰা সমৃদ্ধ কৰি তুলিছে৷ অসমীয়া কাব্য সাহিত্যও ইয়াৰ ব্যাতিক্ৰম নহয়৷ বিষয়বস্তুৰ ন.ন সম্পৰীক্ষা, নৱ আংগিক তথা বিবিধ ভাৱসম্পন্ন কবিতাৰ মাধ্যমেৰে মহিলা কবিয়ে অসমীয়া কাব্যসাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰি আহিছে৷ ৰামায়ণ, পুৰাণ, মহাভাৰত আদিৰ কাহিনী অথবা চৰিত্ৰক আধাৰ হিচাপে লৈ ৰচিত বহুতো উপন্যাস, কবিতা আদিৰে অসমীয়া সাহিত্যৰাজি সমৃদ্ধ৷ বিশেষকৈ অসমীয়া কবি.সাহিত্যিকসকলে মহাকাব্যিক চৰিত্ৰসমূহৰ নৱ বিশেষণেৰে চৰিত্ৰসমূহক সূক্ষ্ম তথা নৱ দৃষ্টিৰে চাবলৈ পাঠকসমাজক সৰ্বদা উনুকিয়াই আহিছে৷ এই মহাকাব্যিক চৰিত্ৰসমূহৰ ভিতৰত মহাভাৰতৰ “দ্ৰৌপদী” নাৰী চৰিত্ৰটি অন্যতম এটি আদৰ্শ চৰিত্ৰ৷ বহুতো কবিৰ কবিতাতো “দ্ৰৌপদী” কাব্যৰ বিষয় হিচাপে ধৰা দিছে৷ নাৰীমনৰ সূক্ষ্ম অনুভূতিৰ প্ৰকাশ অথবা নাৰীমনস্তত্ব, নাৰীৰ সামাজিক মৰ্যদাৰ প্ৰতি সচেতনতাক কেন্দ্ৰীয় ভাব হিচাপ লৈ “দ্ৰৌপদী” চৰিত্ৰটিৰ পুনৰ চিত্ৰণ কৰা তিনিগৰাকী অসমীয়া মহিলা কবিৰ কবিতাৰ বিশ্লেষণ আমাৰ এই আলোচনাত সামৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হ'ল৷

ষাঠিৰ দশকত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ এগৰাকী মননশীল কবি৷ প্ৰকৃতিৰ সুবাসিত স্বৰূপৰ প্ৰকাশ তথা প্ৰেমক প্ৰাণৱন্ত কৰি তোলাৰ সমান্তৰাকৈ নাৰীমনৰ গভীৰতম আনুভূতিক দিশসমূহকো তেওঁ কাব্যত স্থান দিছে৷ বৰদলৈৰ কবিতাত মহাকাব্যিক নাৰীচৰিত্ৰসমূহৰ পুনৰ চিত্ৰণ অনন্য ৰূপত সৌন্দৰ্য্যশালী হৈ উঠা পৰিলক্ষিত হয়৷ তেনে অনন্য সৌন্দৰ্য্যৰ প্ৰকাশ হিচাপে তেওঁৰ “দ্ৰৌপদী” কবিতাটি অন্যতম৷ নাৰীমনৰ সূক্ষ্ম অনুভূতিৰে ৰঞ্জিত সমগ্ৰ কবিতাটিত মানৱীয় জৈৱিক প্ৰবৃত্তিসমূহৰ সুন্দৰ প্ৰকাশ ঘটিছে৷ পাণ্ডৱৰ কূলবধু, শৌৰ্য.বীৰ্য, সুন্দৰৰ অধিকাৰী পঞ্চপাণ্ডৱৰ ভাৰ্যা দ্ৰৌপদী প্ৰত্যক্ষ দৃষ্টিৰ বিচাৰত সমগ্ৰ সুখ, ঐশ্বৰ্য্যৰ অধিকাৰী; অথচ কৰ্ণৰ প্ৰতি অভিপ্সাই কোনোবাখিনিত তেওঁৰ অপূৰ্ণতাক, অতৃপ্ততাকে সূচাইছে৷ এই অতৃপ্ততা, আকাংক্ষা অথবা বাসনা সাৰ্বজনীন নাৰীমনৰ ৰহস্য হিচাপে প্ৰতীয়মান৷ আন সকলো নাৰীৰ সমতুল্যকৈ নাৰীমনৰ এই চিৰন্তন প্ৰবৃত্তিৰ পৰা দ্ৰৌপদীও মুক্ত নহয়৷ আন সকলো চিৰন্তন নাৰীৰ দৰে দ্ৰৌপদীও সেই ৰহস্যৰে ভৰা বিচিত্ৰ বৰ্ণালীৰ এক প্ৰকাশ .

মই ব্যাতিক্ৰম
নহয় নহয়
মই, মই যে মাথোঁ চিৰন্তন নাৰী
যুগমীয়া ৰহস্যৰে ভৰা বিচিত্ৰ বৰ্ণালীৰ এক সহজ প্ৰকাশ

মানৱীয় জৈৱিক প্ৰবৃত্তিসমূহৰ প্ৰভাৱৰ পৰা কোনোলোকেই মুক্ত নহয়৷ আপাতঃ দৃষ্টিত কিছুমান প্ৰবৃত্তি সামাজিকভাৱে অগ্ৰহণযোগ্য হ'লেও অৱচেতন মনত সেইসমূহে তীব্ৰভাৱে ক্ৰিয়া কৰি থাকে৷ অথচ তাৰ অকপট স্বীকাৰোক্তিৰ বাবে সকলো অপাৰগ৷ কিন্তু কবিৰ দ্ৰৌপদীয়ে এই সত্যৰ সহজ স্বীকাৰ কৰি গৈছে .

মোৰ দোষ ক'ত
মই মাথোঁ কৰি গ'লো
সত্যৰ সহজ স্বীকাৰ.
যিবোৰ স্বীকাৰ ভণ্ডামিৰ মুখাৰ তলত
সৰ্বদায় গুপ্ত হৈ থাকে৷

সৌন্দৰ্য্য পিয়াসী দ্ৰৌপদীৰ এই বাসনা দৈহিকতাৰ উৰ্দ্ধত৷ এই পিয়াস ৰূপৰ নহয়, বৰঞ্চ অনন্য ব্যাক্তিত্বৰ সৌন্দয্যৰ পিয়াস .

সৌন্দৰ্য্য নহয় মাথোঁ অপৰূপ অৱয়ৱ
ভংগী আৰু সুললিত স্বৰ
সৌন্দৰ্য্য লুকাই থাকে বোধ, মেধা, বীৰত্ব, পাণ্ডিত্য,ব্যাক্তিত্ব আৰু
সুঠাম মনৰ কত প্ৰকাশত৷
নাৰী মই সেই সৌন্দৰ্য্যৰে
অক্লান্ত পিয়াসী

কবিতাটিত কবিয়ে নাৰীৰ অন্তৰ্জগতৰ ৰহস্যৰে ভৰা সত্যক দ্ৰৌপদীৰ মাজেৰে পোহৰলৈ আনিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে আৰু দ্ৰৌপদী প্ৰতিগৰাকী ৰহস্যময়ী নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত এখন স্বচ্ছ আইনা সদৃশ হৈ ধৰা দিছে৷ মহাভাৰতীয় চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদী অনন্য বৈশিষ্ট্যৰে মহীয়ান এগৰাকী নাৰী৷ মহাভাৰতৰ যুদ্ধ সংঘটিত হোৱাৰ অন্তৰালত দ্ৰৌপদীৰ ভূমিকা, দ্ৰৌপদীৰ জীৱন সংগ্ৰাম অথবা বৈচিত্ৰপূৰ্ণ জীৱনগাঁথা তথা অসাধাৰণ নাৰী চৰিত্ৰ হিচাপে প্ৰায়ভাগ কবিৰে মনোজগতত দ্ৰৌপদী এক আকৰ্ষণীয় নাৰী চৰিত্ৰ হিচাপে ধৰা দিয়ে৷ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ “দ্ৰৌপদী” কবিতাটিও এই বিচিত্ৰ নাৰী চৰিত্ৰটিৰ ব্যাখ্যাৰ দ্বাৰা সমৃদ্ধ৷ কবিতাটিত বিশেষকৈ মহাকাব্যিক এই নাৰী চৰিত্ৰটিৰ মনোজগতত কবিৰ দৃষ্টি নিবদ্ধ হৈ পৰিছে আৰু কাব্যিক ভাষাৰে প্ৰকাশিত হৈ উঠিছে নাৰীমনৰ সংগোপনত নিহিত চিন্তা, আশা.আকাংক্ষা, হাবিয়াস তথা নানা

International Research Journal
IJNRD
Research Through Innovation

ৰহস্যৰ ছয়ামায়া পোহৰৰ খেল। চাক্ষুস দৃষ্টিত কোনো লোক সকলো সুখ-সমৃদ্ধিৰ অধিকাৰী হ’ব পাৰে অথবা তেওঁ চেতন মনেৰে দৃঢ় হৈ থাকিব পাৰে কিন্তু মনৰ অতৃপ্ততা, অপূৰ্ণতাই অনবৰতে অৱচেতন মনত সুপ্ত ৰূপত প্ৰবাহিত হৈ থাকে। বহুক্ষেত্ৰত এই অৱচেতন মনৰ বহিঃপ্ৰকাশ অসহজ। বিশেষকৈ নাৰীৰ ক্ষেত্ৰত এটা মনকৰিবলগীয়া বিষয় যে পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাই হওঁক অথবা নাৰীৰ জীৱন নিৰ্বাহ সম্পৰ্কে সমাজৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত প্ৰমূল্যসমূহৰ ফলতেই হওঁক নাৰীৰ মনৰ ভাৱ, আশা-আকাংক্ষা আদিৰ সহজ প্ৰকাশ অসম্ভৱ যেন বোধ হয়। এই অসহজ যেন লগা অথচ অমোঘ সত্যৰ প্ৰকাশৰ নিমিত্তে কবিয়ে কৰা চয়ন মনকৰিবলগীয়া। বৰদলৈয়ে কবিতাটিত মহাভাৰতৰ স্পষ্টবাদী তথা নিৰ্ভীক নাৰী চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদীৰ মাধ্যমেৰে অৱচেতন মনৰ এই ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়াসমূহক স্পষ্ট ৰূপত জিলিকাই তুলিছে। মনোজগতৰ এনে গোপন ৰহস্যক প্ৰকাশ্যমান কৰি তোলাৰ মাধ্যম হিচাপে পৌৰাণিক চৰিত্ৰসমূহৰ ক্ষেত্ৰত ‘দ্ৰৌপদী’ অদ্বিতীয় যেন বোধ হয়।

শিশু-সাহিত্যিক, অনুবাদক তোষপ্ৰভা কলিতা এগৰাকী অনন্য কবিসত্তাৰ গৰাকী। অন্তৰ্জগতৰ অনুভূতি তেওঁৰ কবিতাসমূহত স্পষ্টৰূপে প্ৰকাশ্য। নাৰীৰ অন্তৰ্জগতৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাও তেওঁৰ কবিতাত বিৰাজমান। নাৰীমনৰ অনুৰণন ঘটা তেখেতৰ এটি উল্লেখযোগ্য কবিতা হৈছে ‘দ্ৰৌপদী’। কবিৰ মতে, বাহ্যিক দৃষ্টিত দ্ৰৌপদী সকলো প্ৰকাৰৰ ঐশ্বৰ্য-বৈভৱৰ গৰাকী হ’লেও মনৰ গুপুতত সঞ্চিত ক্ষোভ, বেদনাৰে তেওঁ এগৰাকী অভাগিনী নাৰীহে। কবিতাটিত নাৰীৰ সিদ্ধান্ত অথবা পছন্দৰ গুৰুত্বক অস্বীকাৰ কৰা পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজখনৰ চিত্ৰ দ্ৰৌপদীৰ মনৰ ভাৱনাৰ দ্বাৰা ব্যক্ত হৈ উঠিছে .

পাণ্ডুপুত্ৰে মাতৃবাক্য কৰিলে পালন;
জড় পদাৰ্থৰ দৰে কৰি ব্যৱহাৰ
সমানে ভগাই ল’লে
মোৰ স্বামীত্বৰ অধিকাৰ
কোনেও নাচালে ভাবি
মোৰো যে থাকিব পাৰে
এটি হৃদয়, এটি মন।

শক্তিশালী পঞ্চপাণ্ডৱৰ পত্নী হৈয়ো পাশাৰ পণ হিচাপে ৰাজসভাত নিৰ্যাতিতা হ’বলগীয়া হোৱা পাঞ্চালীৰ মনৰ স্থিতি যেন পদে পদে লাঞ্ছিতা, বস্তুগত সম্পদ হিচাপে ব্যৱহৃত হোৱা প্ৰতিগৰাকী নাৰীৰ কৰুণ ধ্বনি .

ধৰ্মপুত্ৰ যুধিষ্ঠিৰে
যিদিনা ৰাখিলে মোক পণ
ৰাজনীতি-কলুষিত ঘৃণিত পাশাৰ
সেইদিনা মিলি গ’ল
মাটিৰ লগত মোৰ
নাৰীত্বৰ, সতীত্বৰ
যত অহংকাৰ
সেইদিনা বুজি পালোঁ ভালদৰে মই
দাস-দাসী, ধন ৰত্ন, ৰাজ্য আৰু ঐশ্বৰ্য্যৰ দৰে
মই মাথোঁ অতিৰিক্ত এপদ সম্পদ
মদমত্ত জুৱাৰী স্বামীৰ

জীৱনৰ কৰুণ পৰিস্থিতিত দ্ৰৌপদী আৱেগবিহ্বল হ’লেও কিন্তু পিছমূহুৰ্ততে আকৌ মনৰ গোপনত নিহিত ক্ষোভ উজাৰি দিবলৈও সমৰ্থা। সেয়েহে বনে-ৰণে, বিপদে-সম্পদে সংগ দি, সেৱা কৰি পত্নীধৰ্ম পালন কৰা দ্ৰৌপদীয়ে পঞ্চপতিৰ বংশমৰ্যদাৰ অহংকাৰৰ কথাও অকপটে স্বীকাৰ কৰিছে .

পাণ্ডৱৰ আছে অহংকাৰ
জন্মৰ গৌৰৱ আছে
আৰু আছে সৰ্বাংগত
উজ্বল ভূষণ মৰ্যাদাৰ
সিহঁতেতো নিবিচাৰে নাৰীৰ হৃদয়।

দ্ৰৌপদী পৰাম্পৰাগত বদ্ধ খোলাৰ বাহিৰত ওলাই মনৰ গুপুতত সঞ্চিত আৱেগ, ক্ষোভ, আকাংক্ষাৰ প্ৰকাশেৰে অনন্য ব্যাতিক্ৰমী নাৰীৰ ৰূপত ধৰা দিছে। অপমান, লাঞ্ছনা প্ৰত্যক্ষ কৰি থাকি সাহস, শক্তিক অৱৰুদ্ধ কৰি ৰখা পাণ্ডৱক সয়ম্বৰ সভাত নিৰ্বাচন কৰা তথা সূতপুত্ৰ বুলি উপহাস কৰি কৰ্ণৰ অকপট হৃদয়ৰ প্ৰেমাঞ্জলিক প্ৰত্যাখ্যান কৰাটো তেওঁৰ বিচাৰৰ ভুল আছিল বুলি দ্ৰৌপদীয়ে স্বীকাৰ কৰিবলৈ কুণ্ঠাবোধ কৰা নাই .

উপহাস কৰিছিলো নিঃসম্বল সূতপুত্ৰ বুলি;
প্ৰত্যাখ্যান কৰিছিলো অকপট হৃদয়ৰ
প্ৰেমৰ অঞ্জলি;

International Research Journal
IJNRD
Research Through Innovation

সেইদিনা হ্ল মোৰ বিচাৰৰ ভুল৷

অন্যায়ৎ অনাচাৰত দগ্ধৎ পঞ্চপতিৰ অৱহেলা তথা ভীৰুতাত আশাহত হোৱা দ্ৰৌপদীৰ অৱচেতনত পৰপুৰুষৰ শৌয্যৰ্ প্ৰতি আসক্তিৰ সৃষ্টি হৈছে আৰু সেই পুৰুষৰৎ সেই অনন্য ব্যাক্তিত্বৰ সংগৰ আকাংক্ষা জন্মিছে৷ কবিতাটিত দ্ৰৌপদীৰ মনৰ এই সুপ্ত ভাৱনাৰ সামাজিক সংস্কাৰৰ উদ্ধৰ্ত গৈ বহিঃপ্ৰকাশ ঘটিছে৷ মনৰ সংগোপনত থকা সূৰ্যপুত্ৰ কৰ্ণৰ প্ৰতি আকাংক্ষা তথা আসক্তিক দ্ৰৌপদীয়ে মুক্তভাৱে প্ৰকাশ কৰি কৈছে .

মুক্তকণ্ঠে কওঁ আজি মই
তুলনা কেৱল যাৰ দুপৰৰ উজ্বল সূৰ্যতৎ
সচাঁ কথা
মুগ্ধ মই সিজনৰ অপূৰ্ব শৌৰ্যত৷

কবিতাটিত পৌৰুষত্বৰ গৰ্বই থানবান কৰা নাৰীৰ হৃদয়ৰ কৰুণ সুৰ বাজি উঠিলেও তাৰ সমান্তৰালকৈ হৃদয়ৰ ক্ষোভাগ্নিয়ো প্ৰকাশ্য হৈ উঠিছে আৰু কবিৰ দ্ৰৌপদী হৈ উঠিছে স্পষ্টবাদী নাৰীৰ প্ৰতিভূ৷

সাম্প্ৰতিক সময়ৰ এগৰাকী উল্লেখযোগ্য মহিলা কবি হৈছে কৰবী ডেকা হাজৰিকা৷ সংবেদনশীল মনেৰে কবিতা ৰচা হাজৰিকাৰ কবিতাত নাৰীৰ আৱেগৎ মৰ্যদাজনিত বিষয় আদিও সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকট হৈ উঠাদেখা পাওঁ৷ তাৰেই প্ৰতিধবনি শুনা যায় তেওঁৰ হ্চুলি নাবান্ধিবা যাজ্ঞসেনীহ্ত৷ কবিতাটিত যাজ্ঞসেনী অথবা দ্ৰৌপদী যুগ যগ ধৰি লাঞ্ছিতাৎ নিৰ্যাতিতা নাৰীৰ প্ৰতিনিধি৷ যৌৱনৰ আদিতে নিজ আকাংক্ষাক মোহাৰি পাঁচজনকৈ পুৰুষৰ স্বামীত্ব স্বীকাৰ কৰিবলগীয়া হোৱা দ্ৰৌপদী প্ৰতিক্ষণে অৱহেলিতা তথা নিৰ্যাতিতা৷ কিন্তু কবিয়ে নিৰ্যাতিতা সেই দ্ৰৌপদীক প্ৰতিবাদীৎ সাহসী তথা নিৰ্ভীক নাৰীসত্তা হিচাপে গঢ় দিব বিচাৰিছেৎ যাৰ আলোকত সমগ্ৰ নাৰীজগতৰ মুক্তিৰ পথ প্ৰশস্ত হ্ব৷ সেয়েহে নাৰীক পণ্যৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰি তৃপ্তি পোৱাৎ অপমানৎ অসন্মান কৰা ভণ্ড সেই পৌৰুষত্বক কবিয়ে দ্ৰৌপদীৰ বিদ্ৰোহাগ্নিৰে ছাৰখাৰ কৰিব বিচাৰিছে .

অগ্নিসম্ভৱাৎ নয়নত লোৱা
প্ৰলয়.শিখাৰ তীৰ
অগ্নিকণিকা বৰষি সৰক
দুটি নয়নৰ নীৰ
মুক্তকেশেৰে পিছত বান্ধিবা
কালসাপ যেন বেণীৎ
এতিয়াৎ চুলি নাবান্ধিবা যাজ্ঞসেনী

কেশত পৰপুৰুষৰ স্পৰ্শতৎ নিৰ্যাতনত হত দ্ৰৌপদীৰ হ্ৰুক্ষ কেশত তেজ সানি লোৱা পণহ্ত দ্ৰৌপদী অকলশৰীয়া৷ পৌৰুষত্বৰ দম্ভালি মৰা অথচ লাঞ্ছিতা পত্নীৰ অসহায় অৱস্থাত নিৰ্বাকৎ নিথৰ পঞ্চপতিত দ্ৰৌপদীৰ আস্থা শূণ্য৷ ভীৰু সেই স্বামীৰ দুৰ্বলী হাতৰ আশ্ৰয়ত নহয়ৎ এই অপমানৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিশোধৰ পথত যাজ্ঞসেনী অকলে অগ্ৰসৰ .

যাজ্ঞসেনীৎ সহায় নালাগে কাৰো
চুলিৰ মেঘত ধুমুহা নামক মেঘগৰ্জন বিদ্যুৎ জ্বলি
হস্তিনাপুৰৰ সোণৰ কাৰেং৷
ধূলি হৈ মিলি যাওঁক৷

যুগে যুগে যন্ত্ৰণাৎ অপমানৎ অৱহেলাৎ অন্যায় সহি থকা বন্দিনী নাৰীৰ এতিয়া শিকলি ছিঙাৰ সময়৷ অত্যাচাৰৰৎ লাঞ্ছনাৰ বিৰুদ্ধেৎ পৰাম্পৰাগত বান্ধোন ভাঙি প্ৰতিশোধৰ অগ্নি জ্বলোৱা দ্ৰৌপদী হ্ব তাৰ অগ্ৰণী .

বহুতো সহিলোঁ দুখ.অপমান
বহুত দেখিলো নীতিৰ কামত
অত্যাচাৰৰ নীতি
এতিয়া লভিছে আমাৰ নদীয়ে
উভতি বোৱাৰ গতি
যাজ্ঞসেনী৷

কবিতাটিত নাৰীৰ সামাজিক মৰ্যাদা সম্পৰ্কে কবি সচেতন হৈ উঠিছে৷ সামাজিক মৰ্যাদা প্ৰতিষ্ঠাৰ হকে সমগ্ৰ নাৰীসমাজক একত্ৰ কৰাৰ প্ৰয়াস কবিতাটিত বিৰাজমান৷ পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজত নাৰীৰ মৰ্যাদা তথা নাৰীৰ প্ৰতি কৰা ব্যৱহাৰৰ দলিলস্বৰূপে মহাভাৰতৰ কাহিনী সৰ্বজনবিদিত৷ মহাভাৰতৰ হ্দ্ৰৌপদীহ্ৰ নিযাৰ্তনৰ কাহিনী সাম্প্ৰতিক নাৰী অথবা যুগ. যুগান্তৰৰ নাৰীৰ নিযাৰ্তনৰো কাহিনী৷ কবিয়ে সেয়েহে মহাভাৰতীয় নাৰী চৰিত্ৰটিক সমগ্ৰ নাৰীসত্তাৰ প্ৰতীক হিচাপে লৈ নাৰীমুক্তিৰ আন্দোলনৰ পথত অগ্ৰসৰ হৈছে৷

উপসংহাৰ ◌ঃ মহাকাব্যিক চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদী অনন্য বৈশিষ্ট্যৰে মহীয়ান এটি আদৰ্শ চৰিত্ৰ হিচাপে বিবেচিত৷ বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতাৎ ঘাত.প্ৰতিঘাতেৰে দ্ৰৌপদীৰ জীৱন চানেকি সজ্জিত৷ তিনিওগৰাকী কবিয়ে হ্দ্ৰৌপদীহ্ৰ এনে জীৱনগাঁথাক কবিতাত অতি সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে৷ তিনিওটা কবিতাত নাৰীৰ সামগ্ৰিক এটি প্ৰতিমূৰ্তি নিৰ্মিত হোৱা পৰিলক্ষিত

হৈছে। আকৌ এই নিমাৰ্ণ নিখুঁত আৰু সন্তোষজনক বুলি আখ্যা দিব পাৰি। নাৰীৰ প্ৰকৃতিএ চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্য তথা পুৰুষ সত্তাৰ দৃষ্টিত নাৰীৰ মৰ্যাদা অথবা গুৰুত্বক তিনিওগৰাকী কবিয়ে অত্যন্ত সূক্ষ্মদৃষ্টিৰে বৰ্ণনা কৰিছে। তিনিওটি কবিতাতে দ্ৰৌপদী কেৱল মহাভাৰতৰ মাথোঁ এটি চৰিত্ৰ হিচাপে নহয় সাৰ্বজনীন নাৰীসমাজৰ জীৱন তথা সমস্যাসমূহক প্ৰকাশ্যমান কৰি তোলাৰ মাধ্যম হৈ পৰিছে। পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীৰ সামাজিক অৱস্থাএ নিৰ্যাতনৰ বিৰুদ্ধে বিক্ষোভ প্ৰকাশ কৰাৰ সমান্তৰালকৈ দেৱতাইও বুজি নোপোৱা নাৰীমনৰ চিৰৰহস্য প্ৰকাশ কৰি তিনিওগৰাকী মহিলা কবিয়ে কবিতা তিনিটিক সুকীয়া মৰ্যাদা প্ৰদান কৰিছে বুলি কঁব পাৰি। দ্ৰৌপদী চৰিত্ৰৰ মাধ্যমেৰে মূলতঃ নাৰীৰ ভাৱনাক জাজ্বল্যমান কৰি তোলাত তিনিওটি কবিতা পৃথক প্ৰকাশভঙ্গীৰ হৈয়ো এটা বিন্দুত মিলিত হৈ পৰিছে।

গ্ৰন্থপঞ্জী ঃ

ডেকাএ হৰেকৃষ্ণ ঃ তৰুণ প্ৰজন্মৰ কবিতাএ অন্বেষাএ দ্বিতীয় মুদ্ৰণএ ডিচেম্বৰএ ২০২১
নাথএ ভনিতা স্সম্পা, ঃ আধুনিক অসমীয়া কবি আৰু কবিতাএ পূৰ্বায়ন প্ৰকাশনএ প্ৰথম প্ৰকাশএ২০১৭
বৰদলৈএ নিৰ্মলপ্ৰভা স্সম্পা, ঃ সচিব প্ৰকাশন বিভাগ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়এ পঞ্চদশ সংস্কৰণএ২০১১